

Factsheet Samenwerkingsvormen & werkzame principes

Deelproject 'Samenwerking Onderwijs & Zorg'

Fase 1: Oriëntatie
versie d.d. december 2021

KENNISWERKPLAATS
JEUGD FRIESLAND

Deelproject Samenwerking Onderwijs & Zorg: een introductie

- In het project Samenwerking Onderwijs en Zorg brengen we onderwijs- en zorgkennis op casusniveau bij elkaar en leren we van praktijkervaringen. Met behulp van **ontwerperichte werkwijzen** kijken we naar complexe casuïstiek, maar ook naar meer eenduidige of eenvoudige zorgtrajecten. Naar succesvolle en naar vastgelopen trajecten. Iedereen denkt mee vanuit zijn eigen ervaring, kennis en expertise en deelt inzichten met elkaar.
- Het doel van het project Samenwerking Onderwijs en Zorg is het **bundelen van kennis over samenwerkingsvormen tussen onderwijs en zorg** en kijken van welke werkzame principes daarin gebruik wordt gemaakt. Met andere woorden, wat werkt in welke vormen van samenwerking?

Outline Fase 1: Oriëntatie

- **Centrale vraag:** Welke initiatieven zijn er in Friesland omtrent samenwerkingsvormen tussen onderwijs en zorg voor jeugdigen in de leeftijd 4 tot 12 jaar?
 - Exclusie: reguliere overlegvormen zoals Zorg Advies Teams, intern begeleider etc.
 - Literatuursearch studenten HBO-V (Elzinga & Faas, 2021)
 - Aanvullingen vanuit *Kick-off bijeenkomst* Leernetwerk Samenwerking Onderwijs en Zorg (dec. 2020)

Samenwerking tussen onderwijs en zorg Friesland	Betrokkenen	Doelstelling	Korte omschrijving aanpak	Informatie
Jeugd-ondersteuners Kindcentra (JOK), IKC 's Leeuwarden	Gemeente, Jeugdondersteuner, GGD, jeugdhulp, kinderopvang	<ul style="list-style-type: none">Zorgen dat kinderen tot en met 12 jaar zo snel mogelijk de (specialistische) hulp krijgen die ze nodig hebben.De JoK signaleert vroegtijdig mogelijke problemen en kan daardoor veelal sneller, eenvoudiger en goedkoper een oplossing voorstellen en (laten) uitvoeren.	<ul style="list-style-type: none">Richt zich op preventie, normalisering, vroegtijdige signalering en adressering van problemen en een betere verbinding met de leefwereld van het kind buiten de school.Werkt mee aan een inclusieve, goede pedagogische omgeving voor kinderen van 0-12 jaar, waarin snel en effectief wordt gereageerd op ontwikkelingsvragen van kinderen, opvoedvragen van ouders en ondersteuningsvragen van pedagogische medewerkers en leerkrachten.	<p>https://www.aanpakmetan.dereogen.nl/inspiratieregios/16/leeuwarden</p> <p>http://www.ikc-leeuwarden.nl/jeugdondersteuner</p>
Onderwijs Zorg Arrangement groep SBO de Caleidoscoop Leeuwarden	Accare, Reik, Jeugdhulp Friesland, RENN4		<ul style="list-style-type: none">Er is een pedagogisch medewerker van Reik aanwezig. Dit betreft een pilot om samen te beoordelen hoe vorm gegeven kan worden aan de mogelijkheden op het gebied van zorg en onderwijs.Deze klas bestaat uit maximaal 8 leerlingen met een intensieve hulpvraag.	<p>https://www.reik.nl/reikaa/nbod/hulpvormen/dagbehandling/onderwijs-zorgarrangementen</p>
CBS Paadwizer Oenkerk	Gemeente Tytsjerksteradiel, samenwerkingsverband primair onderwijs Friesland & CBS Paadwizer	<ul style="list-style-type: none">Betere aansluiting van onderwijs en zorg met als doel de kansen van kinderen met autisme te vergroten en individuele begeleiding vanuit de jeugdzorg te verminderen.Voorkomen dat deze kinderen thuis komen te zitten.	<ul style="list-style-type: none">Centrale groep gestart, omdat gebleken is dat in de gemeente kinderen met autisme op scholen zitten die allemaal individueel veel hulp krijgen vanuit hulpverlening en vanuit onderwijs.Met een centrale groep kunnen kinderen onderwijs krijgen dat bij hen past, terwijl ze toch vlak bij huis op een reguliere school kunnen blijven.Begin januari 2021, start een groep voor kinderen met autisme. De groep zal bestaan uit maximaal 8 kinderen uit de gemeente Tytsjerksteradiel.	<p>https://pcbotdiel.nl/nieuws/25482/</p>
OZA (onderwijs- en zorg arrangement) klas Caleidoscoop (RENN4)	RENN4, Jeugdhulp Friesland		<ul style="list-style-type: none">Deze groep is bedoeld voor leerlingen die meer individuele aandacht behoeven in combinatie met specifieke arrangementen. De leerlingen die hiervoor in aanmerking komen hebben een categorie 3 bekostiging.	
Weekend-school Súdwest- Fryslân	Gemeente Súdwest- Fryslân, vier initiatiefnemers uit het maatschappelijk veld, onderwijs en het bedrijfsleven.	<ul style="list-style-type: none">Het verbreden van (toekomst)perspectieven van leerlingen van de bovenbouw PO en de onderbouw VO door het vergroten van hun kennis en inzicht op diverse vlakken, zoals wetenschap, techniek en cultuur.Het benutten en ontplooiën van de talenten om hun zelfvertrouwen te versterken.	<ul style="list-style-type: none">Introducties op vakgebieden en beroepen en op de wereld om hun heen.Een jaar lang (met maximaal twee jaar verlenging) deelnemen aan een uitdagend programma met leuke en praktische onderwerpen.Initiatief viel samen met het actieplan armoede-aanpak van de gemeente Súdwest- Fryslân	<p>http://www.weekendschoolswf.nl/info/</p> <p>http://www.weekendschoolswf.nl/wp-content/uploads/Beleidsplan_Weekendschool-SWF.pdf</p>
Skoatterwiis IKC	Peuteropvang, Basisschool Skoatterwiis, nauwe samenwerking met preventieteam	<ul style="list-style-type: none">Toename interprofessionele samenwerking.Eén visie op de pedagogische ontwikkeling en ondersteuning van kinderen en ouders.Normaliseren en inclusie.Minder doorverwijzingen naar specialistische hulp- en onderwijsvormen.Duidelijkheid in regievoering.1 gezin, 1 plan, 1 regisseur.Uitbouwen betrokkenheid van de ouder bij de ontwikkeling van hun kind.	<ul style="list-style-type: none">Centrumcoaches en kindcentrum werken nauw met elkaar samen om de ontwikkeling van de kinderen in kaart te brengen.Bieden vijf dagen in de week hulp aan kinderen, ouders en leerkrachten en collega's die extra ondersteuning en hulp nodig hebben.Begeleiding aan leerkrachten op gebied van klassenmanagement en individuele leerlingen.Altijd contact met de ouders en waar nodig korte opvoedondersteuning in de thuissituatie.	<p>https://www.skoatterwiis.nl/assets/media/doc/4-1-sop-skoatterwiis.pdf</p>
BEC kleuterklassen Leeuwarden & Sneek	Medewerkers Caleidoscoop, Jeugd Hulp Friesland		<ul style="list-style-type: none">Kinderen bezoeken (vanaf 4 jaar) deze kleuterklas voor twee dagen in de week. Daarnaast gaan ze twee dagen naar een behandelgroep.	<p>https://www.renn4.nl/wp-content/uploads/2020/09/D_e_Caleidoscoop_schoolgids_2020-2021.pdf</p>
Structuur Plus groepen ASS-klassen	Gemeente Súdwest-Fryslân, het Samenwerkingsverband Friesland, Autisme Team Noord- Nederland en Jeugdhulp Friesland	<ul style="list-style-type: none">Op SBO De Súdwester wordt onderwijs op maat geboden voor leerlingen met ASS-problematiek (Autisme Spectrum Stoornis) zodat ook deze leerlingen in hun eigen regio onderwijs kunnen volgen. Omdat autisme alle ontwikkelingsdomeinen van de leerling beïnvloedt, is maatwerk cruciaal en wordt er nauw samengewerkt.	<ul style="list-style-type: none">Naast de leerkracht functioneert een onderwijs-zorg-assistent om samen het ontwikkelingsproces voor deze leerlingen te optimaliseren. Ook is een jeugdhulpverlener hieraan verbonden om de assistenten te coachen vanuit de zorg-kant. Bij de start benaderen we met ouders/verzorgers de gebiedsteammedewerker om zo nodig een passende ondersteuning voor thuis te vinden of om de samenwerking met de al bestaande ondersteuning op te zetten. Uitgangspunt is één kind, één plan. De groepen zijn zo prikkelarm mogelijk ingericht en er is een (visuele) structuur in tijd en organisatie, ruimte en leeraanbod.	<p>https://sbo-sudwester.nl/ass/index.html</p>
De Leerplek SBO de Wetterwille	SBO Wetterwille	<ul style="list-style-type: none">De Leerplek is een groep waarin leerlingen geplaatst zijn waarvoor het vinden van een passende plek heel lastig is. Er zijn leerlingen met specifieke ondersteuningsbehoeften welke niet direct passend zijn voor een SBO- of SO-setting. De Leerplek is een kleine groep van ongeveer 8 leerlingen van verschillende leeftijden en met verschillende niveaus. Alle leerlingen die hier geplaatst worden hebben op een bepaald gebied extra ondersteuning nodig.	<ul style="list-style-type: none">De groep kent een rustige inrichting waarbij ieder kind een eigen afgescheiden werkplek heeft. Hoeveel tijd de leerlingen in deze groep doorbrengen is wisselend aansluitend bij de behoefte van de leerling. Binnen de groep wordt gewerkt met TEACCH. Binnen de Leerplek kunnen de onderwijsbehoeften van deze leerlingen goed in kaart worden gebracht en krijgen ze vaardigheden aangeboden die ze nodig zullen hebben in hun ontwikkeling.	<p>https://www.sbowetterwille.nl/onze-school/sbo-kleutergroepen/</p>

Samenwerking tussen onderwijs en zorg Friesland	Betrokkenen	Doelstelling	Korte omschrijving aanpak	Informatie
Einstein klas AMS Franeker	AMS, het samenwerkingsverband Fryslân-Noard, RENN4, jeugdhulp Friesland, gebiedsteam, gemeente Waadhoeke	<ul style="list-style-type: none">Jongeren met autisme krijgen onderwijs en ondersteuning op maat.Aanleiding: teveel jongeren met autisme stromen af, volgen speciaal onderwijs, werken op een zorgboerderij of zitten thuis.	<ul style="list-style-type: none">Er zijn vier arrangementen: arrangementen 1 en 2 zijn bedoeld voor leerlingen die relatief weinig ondersteuning nodig hebben om in de reguliere klas te kunnen functioneren.Bij arrangement 3 volgt de leerling minimaal 50% van de tijd onderwijs in de reguliere klas en 30% in de Einstein Class.Arrangement 4-leerlingen volgen geen onderwijs in de reguliere setting en zijn minimaal 50% van de onderwijstijd in de Einstein Class2.	https://www.steunpuntpas.sendonderwijs-povo.nl/wp-content/uploads/2019/11/1.pdf
Maatwerkklas VSO de Monoliet Leeuwarden	Reik, RENN4	<ul style="list-style-type: none">Op de Monoliet wordt in de maatwerkklas een pedagogisch medewerker van REIK ingezet	<ul style="list-style-type: none">Samen de leerontwikkeling van de leerling (jongeren met gedragsproblemen en/of psychiatrische problematiek) verbeteren en schooluitval voorkomen.	https://www.reik.nl/reik-aanbod/hulpvormen/dagbehandeling/onderwijs-zorgarrangementen
Route 5 CSG Liudger Burgum	Ondersteunings-coördinator, orthopedagoog, docenten	<ul style="list-style-type: none">Het doel van route 5 is preventief, namelijk het voorkomen van veel verzuim en/of uitstroom naar VSO en of VSV te beperken	<ul style="list-style-type: none">De pilot is vooral gericht op de leerlingen van klas 1 en 2 met ASS-problematiek of vergelijkbare internaliserende problematiek (angst, depressie).Een diagnose is niet verplicht, maar aantoonbare ASS-of vergelijkbare internaliserende problematiek middels een handelingsplan of OPP en aantoonbare extra begeleiding en/of hulpverlening is voorwaardelijk.	https://www.swvzofriesland.nl/nl/organisatie/de-innovatieve-pilots.html https://www.swvzofriesland.nl/cms/media/innov/nl/295_trajectklas-csg-liudger-burgum.pdf
Pilot studiehuis-kamer Terra Wolvega	Terra Wolvega en gemeente Weststellingwerf	<ul style="list-style-type: none">Leerlingen, die worden geconfronteerd met complexe problemen, worden in een vertrouwde omgeving ondersteund, met als doel hen succesvol richting het diploma te begeleiden.	<ul style="list-style-type: none">De studiehuis-kamer is een veilige plek op school waar aandacht is voor het welbevinden van de leerling, waar er hulp is bij het maken van het huiswerk.Door de goede controle, extra uitleg en hulp bij het plannen en organiseren van het dagelijkse werk loopt de leerling geen(extra)achterstanden op.Er is altijd een professionele kracht aanwezig. Daarnaast kunnen naar behoefte experts worden ingezet.	https://www.swvzofriesland.nl/cms/media/innov/nl/293_studiehuiskamer-terra-wolvega-vo.pdf
Onderpresteerders Actief Lauwers College Buitenpost	Lauwers College Buitenpost	<ul style="list-style-type: none">(Hoog)begaaftde leerlingen die onderpresteren inzicht geven in hun eigen executieve functies en deze versterken.	<ul style="list-style-type: none">'Onderpresteerders Actief' wordt in zes weken gedurende twee uur per week in een groep van maximaal zes tot acht leerlingen aangeboden.	https://www.swvzofriesland.nl/cms/media/innov/nl/291_onderpresteerders-actief-lauwers-college-buitenpost.pdf
Weekend-school SWF Studio	Gemeente SWF, 4 initiatiefnemers uit het maatschappelijk veld, onderwijs en het bedrijfsleven	<ul style="list-style-type: none">Doel van Studio is om jongeren te leren hoe ze zich zo succesvol mogelijk in onze maatschappij kunnen bewegen.	<ul style="list-style-type: none">Het programma bestaat uit gastlessen en kennismaken met beroepen, maar ook weerbaarheid en zelfvertrouwen, leren organiseren, zien en gezien worden.	http://www.weekendschoolswf.nl/nieuw-weekendschool-swf-studio/ http://www.weekendschoolswf.nl/wp-content/uploads/flyer-SWF-Studio.pdf
KOERS Praktijk-scholen SWF	Koers wordt gemonitord door het KOERS-team, bestaande uit een orthopedagoog; coördinator gebiedsteam; jongerenwerker en projectleider vanuit het Samenwerkings-verband	<ul style="list-style-type: none">De jongere in beweging te krijgen (de trein moet gaan rijden), datgene doen wat werkt, patronen te doorbreken successen uit te breiden, ook al zijn ze klein, te denken buiten kaders en protocollen.	<ul style="list-style-type: none">Gericht op een samenwerking met de jongere, het gezin, het sociaal netwerk, de school en de hulpverlening.Samen met de jongere wordt bekeken wat de eerstvolgende stap kan zijn. Vervolgens gaat het KOERS-team op zoek naar de mensen en/of middelen om deze stap te kunnen zetten.KOERS stuurt daarbij aan op kleine/ haalbare stappen, concrete acties en snelle onderlinge afstemming, regelmatig te evalueren en, waar nodig, bij te stellen,Afhankelijk van de hulpvraag, worden mentoren ingezet die kunnen ondersteunen bij een gedeelte onderwijs of vrije tijd. Ook kan advies gegeven worden richting ouders, school en/of hulpverlening.KOERS is niet de oplossing voor alle problemen, maar kan wel op een andere manier meedenken in de best passende begeleiding rondom de jongere.	

Samenwerking tussen onderwijs en zorg Friesland	Betrokkenen	Doelstelling	Korte omschrijving aanpak	Informatie
Traject futura flex	Futura onderwijs, gebiedsteam, leerplicht en hulpverlening,	<ul style="list-style-type: none">(Dreigende) thuiszitters ondersteunen worden in de terugkeer naar hun eigen school, of een andere passende vorm van onderwijs.	<ul style="list-style-type: none">Het Flex-team observeert en begeleidt de leerlingen bij hun persoonlijke ondersteuningsbehoefte.Richtinggevend voor de aanpak van het Flex-team is de sociaal-emotionele en de didactische ondersteuningsbehoefte van de leerling, waaraan in een gezamenlijke aanpak met onderwijs, gebiedsteam, leerplicht en hulpverlening wordt gewerkt.	https://futura.nl/img/uploads/Beschrijving_Futura-Flex_november_2017.pdf https://futura.nl/img/uploads/Ondersteuningsplan_Futura_18-22_definitief_zonder_bijlagen.pdf
Futura maatwerk SWF (VO/ VSO)	SWF futura coaches, orthopedagogen en een onderwijsassistent	<ul style="list-style-type: none">De terugkeer van de leerling naar de school van herkomst staat centraal.	<ul style="list-style-type: none">Door middel van een intensief begeleidings-programma wordt het functioneren van de leerling positief beïnvloed en wordt de jongere geactiveerd om weer regie te nemen over het eigen functioneren.Het betreft een dagprogramma, waarbinnen het onderwijstraject van de jongere zo veel mogelijk wordt gecontinueerd met het oog op terugkeer naar de school van herkomst.Door middel van onder andere masterclasses worden de jongeren diverse sociale vaardigheden aangeleerd om zich weerbaar op te stellen binnen school.	https://futura.nl/img/uploads/OPDC/Beschrijving_Maatwerk_april_2015.pdf
Symbiose traject diploma gericht CSG Bogerman en VSO, Renn4 Sneek	Futura CSG Bogerman, en VSO, Renn4 Sneek	<ul style="list-style-type: none">VSO leerlingen in staat te stellen een volwaardig VMBO diploma te laten behalen.	<ul style="list-style-type: none">VMBO BB&KB leerlingen in leerjaar 1 van het voortgezet speciaal onderwijs. Deze 7 leerlingen staan ingeschreven bij VSO en kunnen als symbiose-leerling deelnemen aan het onderwijs van de VO-school. Voor het beroepsgerichte programma wordt een vakdocent CSG Bogerman ingezet. De leerlingen volgen 4 uur per week praktijklessen op het Vakcollege van CSG Bogerman. De VSO leerkracht verzorgt de AVO-vakken en is aanwezig bij de praktijklessen voor de begeleiding van de groep op sociaal -en emotioneel gebied. Leerlingen worden stapsgewijs voorbereid op de structuur en de inhoud van leerjaar 3 en 4, zodat ze uiteindelijk in staat worden gesteld het VMBO BB of KB diploma te behalen.	https://futura.nl/opdc/
A_klas RSG Magister Alvinus Sneek	SWV futura	<ul style="list-style-type: none">Zo spoedig mogelijk maximaal haalbare participatie te creëren binnen het reguliere onderwijs.Het is een vangnet gericht op de overgang van PO naar VO, een duurzame en preventieve aanpak.	<ul style="list-style-type: none">De A-klas is bedoeld voor leerlingen in jaar 1 of 2 van het VO met ASS-problematiek en /of andere internaliserende problematiek (bijvoorbeeld angst).Deze leerlingen hebben specifieke ondersteuningsbehoeftes op het gebied van leren en gedrag en wanneer het regulier onderwijs (nog) niet aan deze behoefte kan voldoen komen ze in aanmerking voor de A-klas. Door leerlingen een veilige leeromgeving en passende/ intensieve begeleiding te bieden, zijn ze in staat te groeien.	https://futura.nl/opdc/ https://www.rsg-sneek.nl/groep-8/de-a-klas/
Syntheseklas OSG Sevenwolden	RENN4 (orthopedagoog), specialisten passend onderwijs OSG Sevenwolden en het Bornego College,	<ul style="list-style-type: none">Synthese biedt passend onderwijs aan leerlingen met een ondersteuningsbehoefte die voortvloeit uit psychiatrische problemen, zoals (ernstige) beperkingen als gevolg van autismespectrumstoornissen.	<ul style="list-style-type: none">Werken met individuele leerroutes. Bundelen de krachten van de vakcoaches van Sevenwolden voor de vakinhoudelijke begeleiding en de studietoelichters van RENN4 voor de begeleiding van leerlingen.Leerlingen, ouders en hulpverleners betrekken we actief bij het onderwijs. Samen kijken we naar de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerlingen en hoe we daar gezamenlijk het beste op kunnen inspelen.	
KOOZ OPDC Futura		<ul style="list-style-type: none">Het traject is gericht op kinderen met multi-problematiek, waar niet alleen sprake is van een leerprobleem, maar ook van bijvoorbeeld problemen binnen het gezin.	<ul style="list-style-type: none">Als er een kind wordt aangemeld vanuit de school of een gebiedsteam, komt er eerst een gezinscoach aan huis om een nieuwe nulmeting te maken. Sommige kinderen hebben op dat moment geen recent ondersteuningsplan meer. Rutger: "Voor deze meting maken we gebruik van de online Krachtenwijzer uit het platform Friese Jeugdzorg Online. Hiermee krijgen we zicht op de brede context, niet alleen wat er op school gebeurt. Zo kijken we naar alle levensdomeinen van het kind en maken we een analyse waarom het kind niet aan onderwijs toekomt. Na deze meting maken we in samenwerking met andere professionals uit zowel het onderwijs als de zorg een plan waarbij we ingaan op de vraag: wat is de belemmerende factor binnen het gezin waardoor het kind niet meer naar school gaat?"	

Samenwerking tussen onderwijs en zorg Friesland	Betrokkenen	Doelstelling	Korte omschrijving aanpak	Informatie
Matrix Lyceam Drachten	De school bestaat uit een samenwerking tussen Openbare Scholengemeenschap Singelland, locatie Het Drachtster Lyceum en Stichting RENN4, locatie VSO De Zwaai.	<ul style="list-style-type: none">Het doel van het Matrix Lyceum is om de leerlingen (zo spoedig mogelijk) te laten doorstromen naar het regulier onderwijs. Dat kan Het Drachtster Lyceum zijn, maar ook een andere regioschool.	<ul style="list-style-type: none">Er wordt kleinschalig onderwijs op maat geboden aan leerlingen op havo- en vwo-niveau met een specifieke ondersteuningsbehoefte, waarin het regulier onderwijs (nog) niet kan voorzien. De leerlingen krijgen les in een heterogene groep. Een betrokken team werkt samen met de leerlingen aan hun optimale ontwikkeling. Het belang van de groep en de individuele leerling staan centraal. De school voert een huiswerkkluwbeleid.	https://www.singelland.nl/matrix-lyceum/onderwijs
Weekendschool Baljee	Weekendschool Baljee, PO, VO, diverse Friese professionals	<ul style="list-style-type: none">(Toekomst)perspectieven van leerlingen verbredenHet zelfvertrouwen van de kinderen helpen vergroten en versterkenDe talenten van de kinderen helpen benutten en op de juiste manier inzettenDe kinderen hulp bieden bij het maken van gemotiveerde keuzes voor hun toekomstige opleiding en beroep.Preventie van verzuim en vroegtijdig schooluitvalPlezierige zondagmiddag beleven in samenwerking met andere kinderen.	<ul style="list-style-type: none">Het bieden van kennis en ervaring aan enthousiaste en gemotiveerde kinderen van 10 tot 14 jaar uit de gemeente Leeuwarden. De kinderen die van huis uit minder mogelijkheden en kansen hebben uitgebreider in aanraking te komen met onderwerpen zoals kunst, technologie, natuur, zorg, media, cultuur, economie en zoveel meer. Op deze manier kennis laten maken met boeiende beroepen & levendige organisaties.	https://weekendschoolbaljee.nl/over-ons/doelstelling/
Unyk VSO Talryk	Diverse onderwijs- en zorgorganisaties, Samenwerkingsverband Zuidoost-Friesland en Gemeente Smallingerland.	<ul style="list-style-type: none">Unyk is een initiatief voor ZML-jongeren van 11 t/m 16 jaar. Het is bedoeld voor het onderwijzen aan en begeleiden van gedragsmoeilijke ZML-jongeren vanuit het speciaal onderwijs. Deze jongeren zijn niet of nauwelijks (voor korte of langere termijn) in staat om zich te kunnen voegen in een reguliere schoolse setting (speciaal onderwijs) en zullen anders niet naar school kunnen gaan.	<ul style="list-style-type: none">Kleinschalig onderwijs gecombineerd met zorg in een kleine overzichtelijke locatie. Dat maakt ons Unyk. Maximaal 15 jongeren worden continu begeleid door een docent, een onderwijsassistent en een agogisch (zorg)medewerker. Deze combinatie van onderwijs en zorg is uniek. Elke leerling kan hierdoor zo veel mogelijk een individueel programma op maat volgen, waarbij we theorie vooral combineren met praktijklessen, sociaal emotionele ontwikkeling en leren, beweging en ontspanning. De jongere wordt actief mede-eigenaar van zijn of haar persoonlijke traject.	https://vsotalryk.nl/unyk/unyk-stelt-zich-voor/
Traject groep O.a. Leeuwarder lyceum		<ul style="list-style-type: none">De Trajectgroep is bedoeld voor alle havo- en vwo leerlingen van klas 1 t/m 6 van het voortgezet onderwijs in Leeuwarden. De groep richt zich specifiek op kinderen met Autisme Spectrum Stoornis (ASS) of vergelijkbare internaliserende problematiek (angsten) en hoogbegaafde kinderen. Zij hebben vaak specifieke ondersteuningsbehoeftes op het gebied van de executieve functies en hebben vaak begeleiding nodig op het sociaal-emotionele gebied.Wanneer het regulier onderwijs (nog) niet aan deze behoeftes kan voldoen, dan komen deze leerlingen in aanmerking voor de Trajectgroep.	<ul style="list-style-type: none">Vanaf schooljaar 2020/2021 kunnen leerlingen uit groep 8 meteen vanaf leerjaar 1 aangemeld worden voor de Trajectgroep. Ze moeten beschikken over voldoende cognitieve mogelijkheden voor havo of vwo en een redelijk uitzicht hebben om mee te draaien in de reguliere lessen. Een diagnose is niet verplicht.Een leerling wordt aangemeld voor de Trajectgroep, maar volgt zoveel mogelijk de lessen in een reguliere havo/vwo klas. De trajectgroep is geen speciaal onderwijs.Aanpassing in lestijden op basis van de problematiek is hierin mogelijk, maar de leerling moet in staat zijn door te groeien naar een zoveel mogelijk reguliere schoolgang.Bij aanmelding wordt samen met ouders en eventuele hulpverleners gekeken naar de onderwijs- en zorgbehoefte van het kind. Ook wordt er contact gezocht met de school van herkomst. Op basis hiervan wordt een plan op maat gemaakt.	https://www.piterjelles.nl/leeuwarderlyceum/groep-8/trajectgroep/ https://www.piterjelles.nl/leeuwarderlyceum/wp-content/uploads/sites/8/2021/03/Trajectgroep.pdf

Samenwerkingsvormen MBO & Zorg

Samenwerking tussen onderwijs en zorg Friesland	Betrokkenen	Doelstelling	Korte omschrijving aanpak	Informatie
School als Werkplaats (SAW) Friesland College MBO (niveau 1-4) 16+ jaar	Mbo ROC Friesland (Leeuwarden & Heerenveen), gemeenten, Stichting de Friesland, instellingen voor jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning.	<ul style="list-style-type: none">• Preventief ingrijpen om voortijdige schooluitval te voorkomen• Hulp efficiënt en integraal organiseren• Aansluiting in de keten verbeteren• Pedagogisch repertoire van docenten ontwikkelen en verbeteren	<ul style="list-style-type: none">• Jeugdhulpaanbieders zien ROC Friesland als een sociaal wijkteam, dat advies, informatie en licht ambulante ondersteuning geeft. Dit valt binnen het team SAW. Leerlingen krijgen hulp in de klas en/of school, waarbij een ononderbroken schoolloopbaan het streven is.	https://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Publicatie-NJi/School-als-Werkplaats.pdf
MBO Rebound	Coaches van ROC Friese Poort of Friesland College, die ondersteuning krijgen van stagiaires uit het MBO en HBO. Daar waar nodig wordt specialistische hulp ingeschakeld [vanuit intensieve contacten met hulpverleningsinstanties].		<ul style="list-style-type: none">• Er zijn vaak verschillende oorzaken voor de stagnatie van het schooltraject. MBO Rebound Fryslân richt zich op het in beeld krijgen van zowel de kwaliteiten als de belemmeringen van de jongeren die binnenkomen. Gedurende een periode van maximaal 20 weken werken zij gericht aan zichzelf. In deze periode krijgen zij een betere inzicht in hun mogelijkheden waardoor zij steviger in hun schoenen staan. Er wordt duidelijk wat wel en niet werkt, wat zij anders en beter zouden kunnen doen en welke begeleiding/hulpverlening hierbij nodig is. Dit noemen we de 'eigen' gebruiksaanwijzing. Zo wordt het fundament gelegd om de opleiding af te maken of een nieuwe opleiding te starten.	https://mboreboundfryslan.nl/
School als Vindplaats Leeuwarden: Nordwin College	GGD Fryslan, gemeente Leeuwarden, Amaryllis	<ul style="list-style-type: none">• Voorkomen dat jongeren uitvallen in het onderwijs.	<ul style="list-style-type: none">• De School als Vindplaats is een project waarbij de jongerenwerker (Amaryllis) en jeugdverpleegkundige (GGD) actief samenwerkt met de school om vroegtijdig problemen te signaleren en acties te ondernemen.	
Challenge klas Friese Poort	Twee coaches. Er wordt nauw samengewerkt met de hulpverlening, leerplicht en het RMC.	<ul style="list-style-type: none">• De Challenge klas wordt gefinancierd uit het budget Passend Onderwijs. Het is een 'time out voorziening' voor studenten die extra ondersteuning nodig hebben in een setting buiten de opleiding.	<ul style="list-style-type: none">• Deze studenten zijn vaak in therapie en door deelname in de challenge klas houden de studenten contact met school en vallen ze niet uit. Na de time out gaan de studenten terug naar de opleiding waarop ze zitten. Ze blijven ingeschreven staan.• Binnen de Challenge klas krijgen studenten de rust om alles weer even op een rijtje te zetten. Aan de hand van de thema's eigen kracht, zeggenschap, drijfveren en netwerk wordt geprobeerd om de student weer op het goede spoor te krijgen. Door even de druk van de ketel te halen wordt er ruimte gecreëerd om de voorwaarden voor een goed vervolg te ontdekken.	https://jaardocument2019.rocfriesepoort.nl/belid-en-uitvoeringfile:///Users/sarahwalburg/Downloads/Verslag%20Kwaliteitsagenda.pdf

Werkzame principes van succesvolle samenwerking

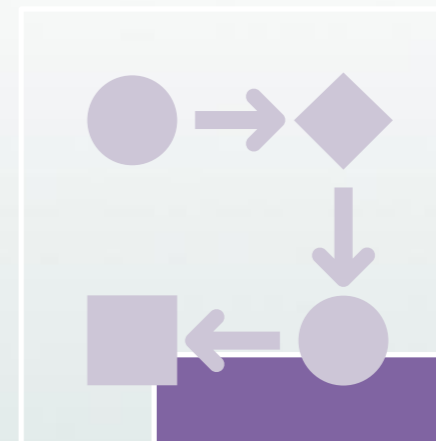
Principes om beter samen te werken (HAN, 2018)

- Gelijkwaardigheid
- Heldere communicatie
- Motivatie
- Gezamenlijkheid
- Eigenaarschap
- Werken vanuit waarden
- Flexibiliteit
- Continuïteit
- Samen doen

Elementen die bijdragen aan succesvol interprofessioneel samenwerken (Cobben et al., 2016)

- Motivatie
- Duidelijke missie en visie
- Het leren kennen van elkaar
- Een helder werkmodel dat kan helpen bij de communicatie
- Professioneel gedrag
- Elkaar gelijkwaardig stellen
- Uitstraling in teamverband
- Plek voor overleg en procesbewaking

Basisprincipes van collectieve professionaliteit (Hargreaves, 2018)

- Collectieve autonomie
- Collectieve doelgerichtheid
- Gezamenlijk onderzoek
- Gezamenlijke verantwoordelijkheid
- Gezamenlijke initiatieven
- Wederzijdse dialoog
- Gezamenlijk werk uitvoeren
- Gezamenlijke visie
- Doel en ambitie
- Samenwerken met leerlingen
- Iedereen kent de gehele casus

Bronnen

- Cobben, C., van Dongen, J., van Bokhoven, L., & Daniëls, R. (2016). Best practices interprofessionele samenwerking. *Tijdschrift voor praktijkondersteuning*, 11(1), 6–11. <https://doi.org/10.1007/s12503-016-0007-5>
- Elzinga, J.A., & Faas, M.E. (2021). *Samenwerking tussen zorg en basisonderwijs in de Friese regio*. Afstudeeronderzoek HBO-V. Leeuwarden: NHL Stenden Hogeschool.
- Hargreaves, A. (2018, juni). Samenwerken? Natuurlijk, maar hoe? *HCO Magazine*, 2018 (Voorjaar). <https://www.hco.nl/wp-content/uploads/sites/2/2019/02/2018-06-HCOMagazine-AndyHargreavesoverSamenwerkenTeam.pdf>
- Hogeschool van Arnhem en Nijmegen. (2018, 13 april). *Lisbeth Verharen geeft 9 principes om beter samen te werken - HAN.nl*. Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN). <https://www.han.nl/onderzoek/nieuws/9-principes-voor-samenwering>

Meer weten of suggesties ter aanvulling op de overzichten?

Janneke Metselaar, janneke.metselaar@nhlstenden.com, 06 393 44 300

Sarah Walburg, sarah.walburg@nhlstenden.com, 06 226 95 865